

TVOJ ŠEPET

tvoj
šepet

#najst

2 0 2 1

ZBIRKA NAGRAJENIH
LITERARNIH PRISPEVKOV
REVIJE #NAJST



TVOJ ŠEPET

Zbirka nagrajenih literarnih
prispevkov revije #najst

Uredila: Lucija Čakš

Lektura: Ana Pavlek

Likovna zasnova: Lucia Jerman

Grafična priprava: Družina d. o. o.

Izdala in založila: Družina d. o. o.

Za založbo: Tone Rode

Tiskano v Sloveniji

Naklada: 150 izvodov

Ljubljana, 2021

Cena: 7,50 eur

ISSN 2784-7195.

Knjižici na pot

V šolskem letu 2020/2021 smo pri reviji #najst pripravili že drugi literarni natečaj za mladino z naslovom Tvoj šepet.

V medijih se sliši veliko spodbud, naj mladi več berejo. Na uredništvu revije #najst pa smo začutili, da je treba mlade spodbuditi tudi k pisanju. Jim dati prostor, da se izrazijo. Da v obliki pesmi ali zgodbe povejo, kaj se jim dogaja, o čem razmišljajo, kaj jih teži ... Saj si marsikdaj prav s pisanjem pomagajo osmišljevati svet okrog sebe, predelajo kakšne še posebej težke izkušnje ali le pobegnejo v svet, kjer je vse lahko točno tako, kot so si zamislili.

Na uredništvu smo se izjemno razveselili mladih, ki so se kljub karanteni in zaprtosti v domove (morda pa ravno zato) obilno odzvali našemu povabilu. Prejeli smo triinpetdeset prispevkov – pesmi in kratkih zgodb. Nabor piscev in besedil je bil pester, izbor nagajencev pa zato zahtevna naloga.

Zanimivo je brati besedila mladih. Ko sem jih vsa zložila drugo za drugo v en sam dokument, je nastala pestra mavrica najrazličnejših idej, čustev, razpoloženj in doživetij. Pri enem besedilu sem se glasno nasmejala, že pri naslednjem pa me je zgodba tako pograbilila, da mi je zastajal dih in mi je ob razpletu skoraj počilo srce.

V knjižici so zbrana besedila, ki so nas najbolj prepričala – tako s slogom, sporočilnostjo kot tudi s čustvenim nabojem. Naj se dotaknejo in navdihnejo tudi vas.

LUCIJA ČAKŠ

žirantka in nekdanja urednica #najsta

Predstavitev strokovne žirije



MATEJA GOMBOC je profesorica slovenščine na Škofijski klasični gimnaziji in pisateljica tako otroške kot mladinske literature. Najbolj je poznana po kratkih poučnih zgodbah o Maticu in Meti, po slikanici Polonca, mala in velika ter po romanih za mladino Ime mi je Jon in za odrasle Dantejeva hiša.

Je pa tudi avtorica številnih prijetnih in zelo uporabljenih jezikovnih priročnikov in dolgoletna sodelavka otroške revije Mavrica.

Ravno v dnež, ko se je zaključeval literarni natečaj, je izšel njen roman Balada o drevesu, ki prav tako kot zmagovalna zgodba obravnava tematiko mladostniškega samomora.



CVETKA SOKOLOV je visokošolska učiteljica na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani in otroška in mladinska pisateljica. Je avtorica besedil številnih slikanic, kot na primer Kot noč in dan in Sam, sama, ter mladinskih romanov Kar ne ubije, V napačni zgodbi in Vsak s svojega planeta. Slednji obravnava odnose med verujočimi in neverujočimi v Sloveniji.

Je tudi dolgoletna sodelavka otroških revij Ciciban in Cicido. Foto: Lara Ravnik



LUCIJA ČAKŠ je novinarka tednika Družina, nekdanja urednica revije #najst in avtorica mladinskega romana Potem pa Svizci zavijejo ...

kazalo

- 06 NASLEDNJI DAN** Erika Kum
12 SOBOTNO ČIŠČENJE Zala Ilovar
14 AREKSES Barbara Kovač
17 GRENKA USODA Jošt Polc
18 TIHA JASA Klara Šergon
19 ČAROVNIKOVA POT DO ZDRAVJA Špela Smrtnik
28 PRESTOP ZA LJUBLJANO Tjaša Lorbek
29 NISTA ZAKLENILA VRAT Anamarija Mihovec



Naslednji dan

Erika Kum, Filozofska fakulteta

Utemeljitev žirije:

Pogosta tema mladostniških del – samomor – je v tej kratki zgodbi prikazana zelo izvirno in sugestivno, z vidika žalosti bližnjih, ki jih povzroči hipna odločitev za samomor. Avtorica se teme loti samozavestno, nepridigarsko in kljub močnemu čustvenemu naboju ne zaide v sentimentalnost ali melodramatičnost. Nežno in hkrati srce parajoče besedilo prinaša neprecenljivo sporočilo brez kančka moraliziranja ali obtoževanja. Glede na kočljivost teme je to izjemen literarni dosežek.

Bilo je grozno. Bila je katastrofa. Obup. Apokalipsa. Konec sveta. Vsi so se ti smejali, vsi so se delali norca iz tebe. Kot da si najbolj nesposoben človek na svetu. In potem prideš domov in vpitje. Večno vpitje in prepiranje. Kot da je vse tvoja krivda. Kot da zaradi tebe družina razpada. In potem pride sestra in teži s svojimi problemi in ti imaš kao rešitev za to? In ti se naj pač igraš z njo cele dneve? In potem se spet derejo, ker ne pomagaš. Kdo bo pa pomagal tebi? Kdo bo tebi priskočil na pomoč? Kdo bo tebe vprašal, če si v redu? Nihče! Kot da si nič. Zasmeješ se. Saj si nič. Res si nič. Tako kot to vedno vsi pravijo. Družina. Sosedje. Sošolci. Prijatelji. Učitelji. Da te je pamet zapustila. Da si od nekdanj problematičen otrok. Da si ena velika težava. Vsi ti že ves čas govorijo resnico, ti pa jih ne poslušáš. Ti pa se slepiš in poskušáš verjeti, da se bo mogoče enkrat vse uredilo. Da bo mogoče enkrat v redu. Da mogoče pa ima ta svet smisel. Pa ga ima?

Ostaneš tiho.

Pa ga ima? Ali ga res ima? Je res vredno? Se je vredno truditi in truditi, potem pa nikoli nič doseči? Ali pa delati in se učiti vse življenje, da prideš končno do tistega cilja, za katerega si se tako trudil, in potem si star in itak umreš. Pač zakaj? Vsi pravijo, da se na koncu vse poklopi, da se vse zgodi z razlogom. Ja, z razlogom. Ampak včasih je razlog pač, da smo neumni in delamo neumne odločitve.

Res – ne vidiš več smisla. Ne vidiš več razloga. Zakaj vsak dan vstajati, se cele dneve piflati, prenašati njihovo zbadanje, prenašati vpitje staršev, prenašati vse prepire – Zakaj? Zakaj neki, ko pa obstaja lažja pot?

Pogledaš posodico. Zaropota, ko jo pretreseš.

Bo res to to? Si upaš? Toliko časa se ti je ta ideja plazila po glavi, se bo uresničila? Si upaš? Potem bo konec. Potem bo res konec. Nič več trpljenja. Nič več nesmiselnega vstajanja v vsak še hujši dan. Potem bo končno mir. Tišina. Konec.

Strmiš v posodico. Bodo jezni nate?

Pomisliš.

Seveda ne bodo. Veseli bodo. Končno bodo bili tudi oni deležni tega čudovitega 'miru', ki ga nikoli nimajo zaradi tebe. Sestra bo končno dobila več pozornosti doma. V šoli bo mir. Učiteljem ne bo treba prenašati tvojih neumnih vprašanj. Sošolci bodo imeli več prostora v učilnici in posledično več svežega zraka. Tvoji najboljši prijatelji pa ne bodo več čutili pritiska, da se družijo s tabo, in bodo končno našli nekoga boljšega. Vse bo super. Vse bo super. Vse bo ... super. Osta-neš tiho. Ko te ne bo več.

Odpreš posodico. Streseš zdravila ven.

Vsi bodo veseli. Vsi bodo srečni. Vse bo super.

Posodica ti pade po tleh. Pogoltneš tablete. Zakašljaš. Znova goltáš.

Vse ... vse bo super.

Kašljaš, daviš se.

Padeš po tleh.

Tišina.

Mir.

Nato je prišel naslednji dan.

Sonce je sijalo. Po več dnevih dežja se je vreme končno razvedrilo in sonce je posijalo nate. Na tvojo blede kožo, na tvoja hladna objokana lica. Ptíci so prepevali zunaj, skozi odprto okno je zadišal kruh iz pečice – mama ga je vedno pekla zjutraj. Zunaj se je prebujal dan. Nekaj rose na bilkah trave se je počasi sušilo v jutranjem soncu. Meglica se je vijugala po cestah in počasi izginjala. Potepuške mačke so skakale po smetnjakih, dokler jih ni sosedova stara gospa prišla spodit z metlo.

Sonce je grelo tvojo kožo.

A tvoja koža je ostala mrzla. Ne čutiš. Ne čutiš toplote. Ne čutiš sonca. Ne slišiš petja ptičev. Ne vidiš jutranje svetlobe in poznega sončnega vzhoda.

Bil je naslednji dan. Bilo je že pozno dopoldne in odprla so se vrata tvoje sobe. Mama z mislijo, da se učiš za prihajajoče teste. Dobronamerna, s skodelico čaja, da se bo laže zbrati in da se pogreješ, vedno se učiš ob odprtem oknu.

Dobronamerna, s skodelico čaja. Čaj pade po tleh. Mama nekaj časa samo opazuje. Ne more verjeti. Ne more verjeti, da njenega otroka ni več. Zakriči.

Držala te je za roko, za obraz, božala lase, klicala tvoje ime, kot da bi te to lahko pripeljalo nazaj. Klic je predramil očeta. Še s časopisom v roki priteče po stopnicah do tvoje sobe. Ko vaju vidi na tleh, pobledi. Stisne časopis v pesti, stisne zobe. Nič solz. Nič kričanja. Počasi stopi do mame in jo prime za ramo. Ona se obrne k njemu in mu pade v objem. Ihti, kriči, se duši. On pa jo le drži, z očmi, ki jih ne more odtrgati od tvojega trupla. Ne razumeta. Kako je lahko njun otrok, ki je še včeraj večerjal z njima, zdaj mrzel in negiben na tleh.

Zunaj se sliši lajanje psa. Obrneš se.

Bil je naslednji dan in bil je prvi dan, ko ni nihče peljal Reksija na sprehod. Ostal je zunaj v uti. Sam. Zmeden. Kako da ni osebe, ki je vsako jutro pritekla k njemu, ga pobožala med ušesi, natočila svežo vodo in z njim tekala po praznih cestah. Cvili zunaj, laja, teka sem ter tja. Nikogar ni, ki mu bo danes zamenjal vodo. Nikogar ni, ki ga bo danes peljal na sprehod. Nikogar ni, ki ga bo pobožal med ušesi. Sam. Zmeden. Ne razume, kaj se je zgodilo.

V sobo priteče mlajša sestra. Zaustavi se, nato znova poteče nekaj korakov, se znova ustavi in samo opazuje.

Sestri ni bilo nič jasno. Zakaj je oče tiho. Zakaj mama joče. Zakaj ti nepremično ležiš na tleh. Ne razume. Skrbi jo, ali še vedno velja, da bosta zvečer igrali Fifo. Večera se je veselila že cel teden. Celo odločila se je žrtvovati svoje najljubše kontrolerje, da ti bo v večje veselje igrati. Skrbi jo, če to, da tu ležiš na tleh, pomeni, da danes ne bo zažganih palačink v obliki živali. Skrbi jo, da bo morala naslednji dan sama v šolo. Ne razume, zakaj je kar naenkrat vse tiho, prazno, čudno.

Bil je naslednji dan. In vse je bilo drugače.

Bil je naslednji dan in začela se je prva ura pouka. Tvoj sedež je bil prazen. Najboljši prijatelj je opazil, da te ni. Hitro ti je pod mizo poslal sporočilo, ali ti je crknila budilka. Ostali niso opazili. Večkrat te ni bilo pri pouku, nič novega. Tvoja miza je pogosto prazna, nikoli te ni nihče pogrešal. Pogledaš po učilnici. Ali pač? Mine nekaj minut pouka, ko prijatelj znova pogleda na telefon. Zakaj ni

odgovora? Mar tako trdno spiš? Zavzdihne. Od koga naj pa zdaj prepisuje, ko učitelj prehitro razlaga snov? Od koga naj prepiše odgovore ...

Vsi se obrnejo navzgor. Oglasil se je šolski zvočnik. Povedali so, da te ni. Prosijo za minuto tišine.

Vsi se obrnejo k tvojemu praznemu stolu.

Najprej jim ni jasno. Zakaj. Zakaj se je to zgodilo. Pa saj ni bilo nič narobe s tabo. Saj ni bilo nikoli nobenih znakov, da bi bilo kaj narobe. Zakaj potem? Ne razumejo.

Najboljši prijatelj ni zdržal do konca minute tišine. Bila je predolga. Bilo je pre-tiho. S tabo ni bilo nikoli tiho. Vedno je našel temo za pogovor.

Skoči pokonci. Zakriči, da ni res. Kaj takega se ni moglo zgoditi. Lažejo. Zmotili so se. Napačno ime. Pograbi telefon, poišče tvojo številko. Kliče. Kliče. Kliče. Čaka, da se na drugi strani zasliši tvoj glas. Pa ga ni. Ni odgovora. Ne more ver-jeti. Ne razume. Znova pokliče. Nič. Telefon vrže ob tla. Steče iz učilnice. Teče do tvojega doma, išče dokaz, da se to ni res zgodilo. Da samo zamujaš k pouku. Da imaš vročino in te zato ni. Išče zagotovilo, da je še vse tako, kot je bilo včeraj.

Tudi sošolci ne razumejo. Tečnobe iz prve vrste – vedno so se delale norca iz tebe. Da imaš preveč čudno osebnost, predolg nos, preveč mozoljev, preveč koščene roke. Vedno so imele nekaj za povedati. Zdaj so tiho. Prazno strmi-jo predse, blede, mirne, brez besed. Počutijo se krive. Sprašujejo se, če se je to zgodilo zaradi njih.

Učitelj se usede na svoj stol. Prime se za glavo.

Bil je naslednji dan in učitelj se jezi sam nase. Razmišlja, ali bi lahko on to kako preprečil. Ali je obstajala možnost, da bi rešil zadevo. Ali bi lahko bilo drugače. Sprašuje se, če je on kriv. Sprašuje se, če bi moral videti nekaj, kar je bilo vsem nevidno. Ne razume. Ne razume, kje je šlo vse narobe. Predčasno konča uro, učence pošlje domov. Ne more učiti. Ve, da ne bodo mogli poslušati. Vstanejo, odidejo.

Družba, s katero ste vedno klepetali po pouku, ostane v učilnici. Še vedno se-dijo, opazujejo se. Odkimavajo. Ne razumejo. Še pred nekaj dnevi ste zjutraj skupaj pili kavo in ogovarjali profesorje, se pritoževali nad preveč snovi za teste, se pritoževali nad nenormalnimi domačimi nalogami. Zdaj pa je vse uničeno. Vsi spomini so grenki, vsa sedanost je zamegljena.

Je krivda tvoja?

Sestra se je tokrat sama odpravila v šolo. Vsi jo trepljajo po ramah, ji kimajo, ona jih zmedeno gleda. Bil je naslednji dan in sestra ne razume, ne razume. Ne

razume, zakaj jo vsi v šoli čudno gledajo, zakaj jo vsi tolažijo. Zakaj ji govorijo zgodbe o tebi, zakaj jo bodrijo in ji govorijo, kako razumejo njeno bolečino in kako ne razumejo, zakaj se je to zgodilo.

Ob pogledu nanjo ti v oči silijo solze. Ne razume, zakaj je soba zraven njene nenadoma prazna. Sama je morala v šolo, ljudje so jo čudno gledali. Moti jo, da je doma vse prazno, tiho, osamljeno, ko sedi za mizo in poskuša delati domačo nalogo, pri tem pa se na vsak način trudi prepričati, da je vse, kot je bilo prej, da si v sosednji sobi in da te lahko pokliče za pomoč pri matematiki, čeprav je pravzaprav ne znaš nič bolje.

Bil je naslednji dan in šofer avtobusa odkima z glavo, ko izve, kaj se je zgodilo. Vedno je dobil tako lep pozdrav od tebe. Prijatelji iz nogometnega kluba so zgroženi ... pa ne ti, kako ti, zakaj ravno ti. Pa nihče ni nič slutil. Počutijo se krivo. Čistilka je zmedena. A je to tista oseba, ki je vedno pazila, da ni zamazala že počiščenih tal? Sosedje odkimavajo, spominjajo se te kot otroka, ki je vedno nabil žogo čez ograjo na njihov vrt in potem potacal vse rože. Zamisliš se. A tiste rože še rastejo tam? Ali še vedno stoji jablana z odlomljeno vejo, ker ste s prijatelji plezali po njej. Ali so tvoje dlani še vedno odtisnjene v asfaltu na železnici? Ali je tvoj podpis pod mostom pri reki še vedno viden? Se tvoje risbe iz prvega razreda še prašijo nekje na podstrešju? Ali še vedno obstajata?

Kaj pa občutek morja na koži, ko se po letu čakanja znova vržeš v vodo? Kaj pa vonj zeliščnega čaja? Kaj pa prvi sneg in kakav, medtem ko skozi okno opazuješ snežinke? Tega ne bo več. Kaj pa jagode? Sploh ko jih potreseš s sladkorjem. Kaj pa občutek, ko profesor nenadoma oznani, da boste pri pouku gledali film? Kaj pa večeri, ko s prijatelji klepetas po telefonu do zgodnjih jutranjih ur? Ko se smeješ, tako da te boljijo trebušne mišice. Ko pozabiš na čas. Kaj pa takrat, ko najdeš novo pesem in je ne moreš nehati poslušati? Ko pogledaš prvo epizodo nove serije in veš, da boš pogledal celo sezono v enem tednu? Kaj pa, ko dobiš dobro oceno pri predmetu, kjer si se res trudil? Ko se na deževen dan zaviješ v odejo z dobro knjigo? Ko končno rešiš tisti level pri tisti igrici in greš lahko naprej? Kaj pa čokolada? Piškoti Oreo? Mamina lazanja? Takega kosila ne bo zate nikoli več. Takih okusov ne bo več v tvojih ustih. Nikoli več ...

Gledaš kup ljudi. Vsak drži v rokah cvetlico. Najprej pridejo starši, oče čez rame objema mamo, mama drži sestro za roko. Tiho jokajo, si brišejo nosove. Rože položijo na tla poleg tebe, nato se pomaknejo nazaj. Za njimi pride najboljši prijatelj in družba. Tudi oni položijo rože in se postavijo zraven. Za njimi še ostali sošolci, učitelj, vsi ostali.

Poskušaš jih ustaviti. Poskušaš govoriti z njimi. Ne. Čakajte. Naj ne delajo tega. Tukaj si. Tukaj si, ne tam. Mahaš pred njihovimi očmi. Ne jokaj, tukaj sem.

Tečeš okrog oseb, jim mahaš, kričiš na njih.

Žal ti je, žal ti je. Prosiš jih, naj te pogledajo. Tukaj si! Tukaj si! Z njimi si, niso sami! Stečeš do sošolcev. Jutri moramo oddati tisto poročilo iz kemije, lahko ga prepíšejo od tebe, lahko ga skupaj naredite. Samo prosiš jih, naj se vrnejo nazaj v šolske klopi. Naj se spet nasmejejo. Povejo, kako tečni so učitelji.

Zvečer greste lahko ven. Veš, ne maraš iti, raje si doma za knjigo, ampak danes lahko greš. Da se družite, da klepetate. Da jih vidiš vesele in sproščene. Prosiš ...

Pogledaš najboljšega prijatelja. Joka. Kličeš ga, tolažiš. Naj ne joka, prosiš, ne jokaj. Tukaj si! Ni sam, z njim si. Ni sam. Še vedno si tukaj, še vedno si z njim.

Pogledaš svojo družino. Jokaš. Mama, oče. Žal ti je. Žal ti je. Tukaj si. Niso sami. Še vedno si tukaj! Prosiš, naj te poslušajo.

Stečeš do sestre, objameš jo. Tukaj si. Žal ti je.

Planeš v jok. Padeš na kolena. Tvoja ramena se tresejo, tvoje roke trepetajo.

Zakaj ... Zakaj ... Zakaj vse to? Kje je šlo vse narobe? Zakaj si ti zlobnež? Zakaj je vse postalo tako grozno? Zakaj ... Zakaj! Zakaj se je to zgodilo? Zakaj se ti je zdelo, kot da je vse neizbežno? Zakaj te je preplavil obup, zakaj? Zakaj se ti je zdelo, da ni izhoda? Zakaj misel, da je bil to edini izhod? Zakaj! Kaj pa vsi ostali? Vsi, ki so te imeli radi? Kaj pa Reksi, ki je zdaj sam? Kaj pa cvetlice, ki so dobile vodo le zaradi tebe? Zakaj vsa ta neumnost? Zakaj ni bilo vredno počakati še malo? Še kakšen dan? Še kakšno leto? Dokler ne bi bilo bolje? Zakaj? Povej mi, zakaj?

Kaj pa mamina lazanja, se je spomniš? Kaj pa sončni vzhodi, kaj pa objemi prijateljev? Res ni bilo vredno počakati še malo? Je bilo res tako hudo?

Z objokanim obrazom se ozreš v nebo.

Bil je naslednji dan. A vse, kar si želiš, je, da bi bil včerajšnji.

2. mesto

Sobotno čiščenje

Zala Ilovar, Škofijska klasična gimnazija

Utemeljitev žirije:

Pesem odlikuje spreten pesniški jezik: izvirna metaforika, izpovedna iskrenost in pristnost, optimizem in igrivost. Z jezikom praktične gospodinje slikovito pripoveduje o lastnem preporodu.

Snela sem naglavno ruto,
da bi očistila sajasta lica,
otrla sem prah s potnega čela.

Iz kože izdrla sem žela
in majhne svinčene žebličke,
pregnala sem roje čebel.

Pometla sem jamice, skrite koticke,
v vsako razrito vrzel
sem posadila drevesa.

Kot šopki jesenskega listja
so se usuli lasje,
zapela sem jih za ušesa.

Odpihnila sem pajčevine,
ki so polne zgodovine
poležavale na trepalnicah.

Stopila sem na pručko
in segla do stropa,
da so se usule zaprašene misli.

Pospravila sem zaspančke,
mogoče se pod njimi skrivajo
pozabljene rime.

Izkopala sem se izpod lasnega prahu
in poiskala vse pesmice,
ki sem jih zmečkala.

Papirčke sem odvila,
kakor bonbone,
zašepetala sem prečrtane besede.

Nato sem pustila, da odtečejo
izpod jezika,
izpod vek,
svobodno,
kakor papirnate ladjice.

Podelili smo dve nagradi za 3. mesto

Arekses

Barbara Kovač,
BIC Ljubljana – gimnazija in veterinarska šola

Utemeljitev žirije:

Napeta in čustveno močna zgodba z bogatim besediščem
nas slikovito prestavi v antično dobo.

Koliko padlih junakov – ujede jim kljuvajo še krvaveča srca iz trupel. Koliko novonastalih vdov, neštete bodo njih solze, koliko zapuščenih sirot! Koliko mater ne bo nikdar več objelo sinov, prazna bodo njih srca in trdo sonce, ki je danes zgodaj vstalo za ogled te klavnice, se ne bo ozrlo na njih prošnje. Častna je smrt v bitki, junakov kri poji zemljo, ne, to ni sramota krutemu soncu, ki gleda človeške zmage in poraze zviška. Kako lepa je stepa v vsem prostranstvu, kako lep je lesk žarkov v bronu padlih. Ptice se podijo po razpaljenem nebu, vse je žarko, spokojno, skoraj nebeško vpricho tolikih duš, ki so padle za dom in njih vladarja, da jarm Perzijcev ne bi nikdar zaslužnil svobodnih Masagetov. Lahno stopa med njimi ženska, vetrič se poigrava z njenimi tančicami, luč trepeta v rjavih očeh, široko odprtih in rdečih od solz. V zlato vkovani biseri jo objemajo čez vrat, nalahtnice so rubinaste, sponke smaragdne, njene hlače so bombaž, njena srajčka svila, z zlatom vezena, prepasana z bronastim pasom in s tega visi pozlačen tul, le leseni ročaj kuka iz njega, bridkega rezila pa nič. Njen obraz je starikav, bolj kot leta ga je prebičala žalost, v rjavi usnjati koži je pustila globoke gube. Konj, ki ga vodi za seboj, je vitek vranec, najboljše vzreje, noge ima dolge in mišičaste, mogočna so njegova ledja in visok je v vihru, deset svojih dolžin lahko preskoči. S sedla mu visijo rdeči cofi, vrvice vežejo tovor – meh, napolnjen s tekočino, brzda je zlata in uzda pozlačena. Žival se tako kakor lastnica drži plemenito, ne udari mu kopito ob mrtvo meso, previdno stopa med njimi za vodnico, za njenimi škrlatnimi tančicami in zlatim nakitom. Kraljeva hči je po rodu, sama je vladala narodom in bodočega kralja je rodila, mleko je pil iz njenih prsi. In tega ljubega sina je izgubila, po zvijači in ukani ga je ugonobil ta človek, naj bo tisočkrat preklet! Gleda, da morda med padlimi uzre nje-

govo lice, pa ga ni. In kjer leže Perzijci in Medijci, Indijci in skitski plačanci, tam jih prekolne, a kjer so padli Masageti, jih objokuje kot lastne sinove, od žalosti se bije ob razgaljene prsi, ki so dajale življenje sinu in po njem narodu. Ptice odganja, norica, sama sebi govori in mrmra, zaklinja, mrtve nagovarja, kot bi klicala žive, in žival jo zadržano posluša in ve, da ni pri pravi.

»Sonce, Sonce, ti, ki vidiš, razsvetli mi oči, da najdem krvosesa, mojega sina je ubil in po sinu mene, daj mi zadnje zadoščenje!« roti kraljica nebo in nebo molči, razgreva vso to planjavo, do konca sveta razteguječo. Ne vda se ženska, ne postoji, da bi počila. Sonce je že doseglo svoj veličastni vrh, a ona išče naprej, spotika se ob trupla, grlo ji je suho in glas hripav, a še vedno mrko šepeta in joče. Koliko je prehodila, koliko trupel pregledala, na tisoče! Zapazi ga v kopicah stražarjev, oklep mu je zlat, niso se ga pritaknile ptice roparice, njega, ki bi si to zaslužil! Čez sivo nakodrano glavo se je zlila rdeča kri, na čelu ima strašno rano, pol lobanje je udrte, a kaj, ko je prekrit ves v zlatu, da to bliska in vrešči: »Poglej me! Trpljenje sem Sumercev in Akadijcev, Lidijcev in Babiloncev, moji biseri so solze Medijcev, moj škrlat je kri Tirencev. Prišel sem čez Arakses, da bi si uklonil še Masagete, če zlepa nisi hotela, si vas pridobim zgrda!«

Žensko oblije strašen bes, oči se ji zablistajo in plane nad truplo. Živalski krik se ji iztrga iz grla, visoko vzdigne vitke roke in ga bije po obrazu, z nogo ga suva v trebuh, skače in pleše, da se lomijo kosti. Zasmeje se ob teh zvokih in hkrati zaplaka: »Glej, kralj kraljev! Kdo si ti? Kje je tvoje kraljestvo? Kje je tvoja vojska? Arakses si prečil, dasiravno ti nismo žalega storili, sina si mi ukanil in zahrbtno umoril. Tomiris ti je prisegla, o, na Sonce ti je prisegla! Ugonobljen ležiš pod mojo nogo, kralj kraljev!«

Tedaj se skloni in iz tula potegne bronasto bodalce. Goltanec se voljno razpre pod ostrim dotikom, razpara mu glavo od telesa, kot bi trebila ulov in ne človeško bitje, in ko je to opravljeno, prinese s konja poln meh, odpre ga in poln je krvi padlih. »Ti si pogubil mene, dasiravno živim in sem te v bitki premagala, s tem da si z zvijačo ujel mojega sina edinca in ga prisilil v nečastno smrt, jaz bom pa tebe nasitila s krvjo, kakor sem ti zagrozila.«

S temi besedami pomoči odrezano glavo v meh, sivi kodri se raztopijo v rdečem in kri se izlije na tla, ko je meh prepoln. S pljuskom omoči njene noge, rob belih hlač in usnjene škorenjce.

»Da, pogubil si mene in moj rod,« govori. »Tvoji sinovi bodo uničeni, kakor si uničil mojega, in tvoje hčere ne bodo nikdar rodile. Po tvoji prevzetnosti in krvoločnosti je prišla poguba, obilno je udarila ne le mene in tebe, temveč najina naroda.«

Meh zaveže in se zazre v širno nebo. »Da, pogubil si me. Moj sin ni vstal iz groba, ko si ga zasedel ti. Smrt je večna, zaslužnjila je mojega sina, vzela mene svetu in meni svet. Mogočna sem bila in nizko sem padla, nikdar več ne zakraljujem Masagetom in nikdar več nočem. Mrtvo mi je ljudstvo, mrtva njih svoboda.«

Gleda v zlato sonce, slepi jo, da že komaj vidi, rdeče pike in črn dim se ji vzdigneta pred očmi.

»Naredila sem te sebi enakega. Ti si me ponižal in jaz sem te še bolj. Nihče od naju ni več despot.«

Te besede izreče že tiho, ustnice se ji utrujeno zatresejo. Iz rok izpusti meh in kri se razlije po zemlji, ki komaj pije obilno žetev. Sonce pa pripeka, nad planjavo zrak migota, kot da bi se zbirali duhovi. Kjer se v daljavi zbirajo tančice pare iz rek, plešejo in zvijajo se v modro nebo, tja hoče Tomiris, skoraj med njimi že vidi Spargapisov obraz. Solze ji ne močijo več lica, kajti dovolj je že prejkala, opoteče se naprej. Pozabi na brezglavega kralja kraljev, ki bedno leži v svoji krvi. Naj loka ono kri, rad jo je pil, še raje kot gnusne pijače, ki so omračile um Masagetov in jih pustile omamljene po Kirovi zvijači. Njene roke popustijo vajeti in živčna žival se okrene, oddirja nazaj v tabor. Svobodna je, kakor ptice na nebu, svobodnejša od teh malih ljudi, bodisi kraljev ali pešakov, ne vežejo je več Tomirine sponse. Čuti grozo, ki je padla nad pobito poljano, v dolgih skokih beži od neznanega in ne meni se za blazno gospodarico, ki hodi in hodi naprej, stran od pokola, tiste bitke, najbolj krvave od vseh bitk sveta. Noge ji že klecajo, težko diha, a upanje, porojeno iz obupa, jo žene vse do reke, kjer jo pozdravljajo nesmrtni duše.

»Večna slava ti, Tomiris! Častno si premagala nečastnega!« jo pozdravljajo. Sonce že zahaja, tone v to morje rdečine, a kraljica se blaženo smehlja, kajti prvi med dušami je Spargapis, že iztezuje roke po njem, da bi ga stisnila k sebi, mati sina. Kjer se travnik sklanja k strugi, tam omaga, spenjena kri ji priteče iz nosu in pade po tleh. Veke ji zatrepetajo, iz prsi se izvije zadnji vzdih, a njene ustnice ostanejo nasmejane.

Podelili smo dve nagradi za 3. mesto

Grenka usoda

Jošt Polc, Škofijska klasična gimnazija

Utemeljitev žirije:

Pesem, ki preseneti in nemudoma pritegne z domiselno metaforo in dosledno ohranja zadani ritem. Avtentičen popis najstniške melanholije.

Roka usode tiho pelje,
luč je moja, jaz sem krt.
Z mano hodi teta smrt,
vse uniči, vse premelje.

Grenko, kisló to je olje,
z oljem kislim pijan živim.
Nisem prost in ne letim,
sem uničen in brez volje.

Sanje usoda mi raztrga,
s smrtjo skuša spet in spet.
Muči kot goreči led,
srce moje v meni trga.

Rane vžgane si prebiram,
sam si srečo iščem tih.
Mučno čakam zadnji dih,
mučno, grenko v srcu umiram.

Posebna nagrada za osnovnošolce

Tiha jasa

Klara Šergon, OŠ Lesično

Utemeljitev žirije:

Kljub mladosti avtorice povedna, doživljajsko močna pesem,
ki ustvari vzdušje in ima jasno sporočilo.

Na jasi tihi stojim,
sam v svojem svetu živim.

Molčim.

Drhtim.

Živeti se bojim.

Zdi se, da izhoda ni,

a upanje živi.

Čakam.

Čakam, da se zvezda utrne,
da življenje se vrne.

Bo kdaj prišel ta dan?

Dan, ki se rodil bo nasmejan.

Ko prijatelj bo prijatelja objel,

brez misli, da tega ne bi smel.

Besedila, ki zaslužijo posebno omembo, čeprav se niso uvrstila med nagrajence

Čarovnikova pot do zdravja

Špela Smrtnik, 9. razred, OŠ Brezovica

Nekega dne je v mesto z imenom Mačji dol prišel prijazni in dobrohotni čarovnik Zdravko. Potoval je namreč s svojo mačko, bolho in žabo k nekemu staremu prijatelju čarodeju. Bila sta stara znanca in se kot prijatelja vsako leto dogovorila za srečanje. Vsako leto je bil za potovanje določen nekdo drug, na primer to leto čarovnik Zdravko, naslednje leto pa Mačji car. Ker sta bila čarovnika že stara, sta za tako potovanje potrebovala tri mesece.

Med potovanjem pa jima nikakor ni bilo dolgčas, saj ju je spremljala cela družina. Čarovnika Zdravka je spremljala mačka Mršica, bolha Umazanka in žaba Krota, medtem ko je Mačjega carja (doma je imel devet mačk, ampak jih ni vzel na potovanja) spremljal kozel Prhek, vrana Vreščka (v tistih letih so bile vrane v modi) in velika Goba, ki je po njegovem pričevanju resnično govorila in mu delala družbo.

Ko je tisto leto v Mačji dol prišel čarovnik Zdravko, je bilo vse popolnoma drugače kot prejšnja leta. Kmetijo, kjer se je njegova mačka Mršica tako rada igrala, so podrli in tam postavili veliko čudno stavbo, na kateri je pisalo nekaj takega kot Telekom Slovenije, Zdravku pa se ni niti sanjalo, kaj bi to pomenilo. A to še ni bilo vse, vsi ljudje, ki jih je srečal na ulicah, so buljili v neke majhne ploščice, ki so bile podobne čokoladi, ki jo je sam naravnost oboževal. »No ja,« si je rekel Zdravko, »v življenju sem pa le doživel veliko sprememb, ta ni najbrž nič drugačna,« si je govoril čarovnik Zdravko, saj je imel kot zelo star mož že okoli 399 let izkušenj.

Tako je hodil naprej in se čudil, koliko stvari se lahko spremeni v dveh letih.

Ko je končno prispel do hiše svojega prijatelja Mačjega carja, mu je vrata odprla ženska, ki je bila videti kot kakšna gospodinja, le da je bila oblečena v belo haljo, ki ji je segala skoraj do kolen. Izraz na njenem obrazu je bil žalosten, in ko ga je privedla do prijatelja, je videl, da je ta priklopljen na čudne žice ter da prej čil in zdrav Mačji car zdaj še komaj govori.

Ko je čarovnik Zdravko prispel do njega, je ta zbral vse svoje moči in mu bolešno rekel: »Imam neko bolezen, ki je precej nova, in čeprav sem preživel že črne koze ter je ta bolezen manj huda od njih, bom zaradi svoje starosti umrl. Zdravnica, to je ženska v beli obleki, ki ti je odprla vrata, mi je povedala, da se bolezen imenuje nekaj podobnega kot kronorirus in da mi ni pomoči. Bolezen ni več nalezljiva, ker traja že sedem tednov. Človek lahko s to boleznijo preživi največ devet tednov, če je tako hudo kot pri meni. Jaz pa vem, da je odgovor v Knjigi čarovnij, in sicer na sedmi strani. Vem, da je to najtežji urok vseh časov in da je pot do te knjige grozno nevarna, je pa to edina možnost, da ozdravim.«

Nato je Mačji car zaspal.

Ker se je Zdravko odločil, da bo pomagal svojemu prijatelju, je sklenil, da bo odšel na pot do Knjige.

Ker pa je Mačji car že dal zemljevid svojemu prijatelju, se je ta poslovil.

Videl je, da ga do Knjige čarovnij čaka dolga in nevarna pot, ki jo bo moral prehoditi. Na poti bo moral skozi Medvedje naselje, skozi sejem suhorobarstva, kjer mu bodo poskušali vsiliti grablje in košare, ki jih ima sam doma že tako preveč.

»No,« si je rekel. »Za dobrega prijatelja bo treba pač storiti vse.«

Tako se je podal na pot. Ko je hodil po cesti, mu je nasproti prišla stara prijateljica čarovnica Metka. Kot po navadi je imela s sabo metlo in mačka Murija, ki ji je zelo rad delal družbo. »Živijo,« je rekel Zdravko, »kako si kaj, Metka?«

»Enkratno, ravno se peljem v Mačji dol k prijateljici na čaj, pa ti?«

»Veš, Mačji car je hudo bolan in moram po Knjigo čarovnij, da ga ozdravim. Zdaj pa moram iti. Dolgo potovanje me še čaka.«

»Adijo, pa vso srečo!« je še rekla čarovnica Metka in odšla sta vsak svojo pot.

Ko je kar hitro prišel do Medvedjega naselja, je zagledal pravi pragozd. Najdaljši pragozd, kar jih je videl v svojem dolgem življenju. Iz njega je slišal prihajati zlovesče zvoke medvedov in volkov (ki jih po navadi pozabimo omeniti), ki imajo dvoboje v temnem pragozdu. Čarovnik Zdravko je vedel, da ni niti najmanj varno iti v gozd v tem letnem času, vendar ni imel druge izbire.

Dobro pa se je zavedal tudi, da je ponoči iti skozi gozd še bolj nevarno, zato je sklenil, da ne bo odlašal, in takoj odrinil v pragozd. Ko je naredil šele dobrih pet korakov, je že srečal medveda po imenu Meglavar, ki je za grmom opravljal veliko potrebo. Ta medvedji poglavar (Meglavar) je slovel kot najprijaznejši poglavar medvedov daleč naokoli.

»Srečo imam,« si je mislil Zdravko, »da sem srečal ravno njega.«

»Zdravo, popotnik,« mu je zaklical medved. »Kaj pa ti počneš tukaj?«

»O, vaše veličanstvo, res ne bi prišel sem, če res ne bi bilo nujno. Moj dobri prijatelj je namreč zelo bolan, zato sem se po najkrajši poti odpravil do Knjige čarovnij. Upam, da ne zamerite?«

»Jaz sicer ne,« je zamišljeno odgovoril Meglavar, »v mojem ljudstvu pa je kar nekaj ne tako prijaznih medvedov, kot sem jaz. Zadnje čase pa nam že tako zmanjkuje hrane, zato je tu zate precej nevarno.«

»Vem, moje veličanstvo, vendar je to edina možnost, da rešim svojega prijatelja,« mu je povedal Zdravko.

»V redu,« je rekel Meglavar, »varoval te bom pred medvedi in volkovi pod pogojem, da nam ti začaraš doživljenjsko zalogo hrane, ker smo zdaj z njo bolj na suhem.«

»Zmenjeno,« je odgovoril Zdravko in skupaj sta odšla naprej.

Že čez okoli deset minut sta prispela do plemena medvedov. Sedeli so v krogu in se pogovarjali med seboj. Ko so zagledali čarovnika Zdravka, so se jim iz ust pocedile sline. Nekaj od njih je že vstalo in se pripravljalo na skok. Meglavar je to opazil in jim rekel: »Nehajte, bratje. To je čarovnik Zdravko, ki nam bo v zameno, da ga varno spravimo skozi gozd, pričaral doživljenjsko zalogo mesa, malo zelenjave in veliko medu.«

Medvedje so se postavili v krog in razmišljali, ali naj želji ustrežejo. Želja po hrani jim je zbistrila možgane, zato so se odločili, da bodo pomagali čarovniku. »Velja,« so rekli. »Pričaraj nam hrano, pa ti bomo pomagali, da boš varno prišel skozi gozd.«

Čarovnik Zdravko je želel čim prej iti po knjigo, zato je vzel svojo malo priročno knjižico urokov, v kateri so bili le vsakodnevni uroki. Izrekel je: »Hranus pojavitis sem na mizis. Veliko medis, mesis in malo manj zelenjavis,« to je rekel in v krogu pred medvedi se je pojavila hrana. Medvedi so kar zaplesali od veselja. Pred njimi je bilo veliko mesa, medu in nekaj zelenjave.

»Svoj del si opravil,« mu je rekel Meglavar. »In zdaj je čas, da mi opravimo svojega.«

»Z največjim veseljem ti bomo pomagali,« so mu pritrdili še ostali medvedi, ker pa niso želeli zapravljati časa, so se celo pleme medvedov in čarovnik Zdravko odpravili naprej. Sedaj niso bili več daleč od konca gozda. Če je prišel k njim kakšen volk, so ga medvedje z lahkoto odgnali.

Ko so prišli do konca gozda, je poglavar medvedov rekel: »Tvoji dolžniki smo, čarovnik Zdravko. Če boš kadarkoli potreboval našo pomoč, le pridi k nam. Nikoli te ne bomo pozabili.«

»Tudi jaz sem vam neizmerno hvaležen, če me boste še kdaj potrebovali, pridite

k meni – v Zdravilni deželi (saj veste, planota blizu Rakitne),« je še rekel čarovnik Zdravko, nato pa so odšli vsak svojo pot.

»No, tako,« si je rekel čarovnik Zdravko, »prvi korak mojega potovanja je že mimo. Moj naslednji izziv je priti skozi sejem suhorobarstva, nato pa iti po Knjigo in ozdraviti Mačjega carja. Najbolje, da pohitim.«

Ker je bil že večer, je čarovnik Zdravko spal kar v nekem starem, zapuščenem kozolcu. Bilo mu je toplo, hrano pa si je pričaral sproti. Zadovoljen je bil s svojim današnjim uspehom ter s tem, da ima spet nove in hvaležne prijatelje – medvede.

Ko se je naslednje jutro zbudil, je bilo sonce že visoko na nebu. »Najbolje, da se kar odpravim,« si je rekel čarovnik Zdravko, »prijatelju so štete ure.«

Tako je hodil in hodil, družbo mu je delala predvsem žaba Krota, ker sta se bolha Umazanka in mačka Mršica pogovarjali med seboj.

Žabica Krota je Zdravku ravno pripovedovala, kako je srečna, ker gre naslednji teden obiskat vnuke – še čisto majhne paglavce, ko so zaslišali glas s sejma iz daljave, ki je govoril: »Dragi meščani in meščanke! Privoščite si košare, motike, grablje, razne okraske, med njimi so tudi vetrokazi v obliki petelinov, kokoši, zajci, miši in še mnogo drugih živali! Vse po zelo ugodnih cenah! Bi imeli leseno gobo, ki bi vam krasila vrt? Vse na enem mestu! Pridite, pridite! ...«

»Danes je pa gneča res velika, upam, da se bom uspel prebiti skozi, ne da bi se izgubil,« si je rekel čarovnik Zdravko in veselo klepetal naprej.

Ko so prispeli že čisto zraven vasi, si je čarovnik Zdravko nadel obrazno masko (med epidemijo je bilo to obvezno) in se odpravil proti množici. Žabica Krota, bolha Umazanka in mačka Mršica so se poskrile v čarovnikovo torbo. Čarovnik je hodil in hodil med množico ljudi. Bilo mu je res neprijetno, ker so se ljudje vanj zaletavali, nekdo ga je skoraj spotaknil na tla. Ljudje sploh niso vzdrževali varnostne razdalje. »Nič čudnega, da se je moj prijatelj okužil in se bo verjetno še veliko prijaznih ljudi. Veliko jih lahko tudi umre,« si je jezno mrmral v brado.

Mimo je prišel moški brez maske, ki je ljudi še najbolj veselo rinil. Zaradi njega je čarovnik Zdravko padel na tla. Tedaj je ubogemu čarovniku dokončno prekipelo.

»Nadeni si masko in glej, kod hodiš,« je zabrusil velikemu grobijanu.

»Ti bi moral gledati, kod hodiš, starček mali,« je posmehljivo dodal moški in želel oditi naprej, ko je Zdravko izza plašča potegnil čarobno palico in jezno rekel: »Naj maskus in razdaljus ohranitis zdaj tu, da nove korune nikuli ne bu.« Čarovnik je le še zamahnil s palico, ljudi je med sabo razmaknilo, na vseh obrazih so se pojavile maske. Ljudje so se čudili temu, kar se je zgodilo, vendar so to kaj hitro pozabili in odšli naprej.

Veliki grobijan pa le ni bil tako neumen, kot je bil videti. Videl je, kaj je čarovnik naredil, ker pa res ni maral maske, se je spravil nad čarovnika. Želel ga je udariti,

vendar ga je zaradi čarovnikovega uroka odneslo stran. Ni se mu smel približati, zato je postal tako jezen, da je postal ves rdeč v obraz. Bolha Umazanka, ki je gledala izza torbe, se ni mogla več zadržati, zato se je začela glasno smejati. Grobijan, ki je bil v obraz že skoraj zelen, pa ni mogel nič, zato je ves razkačen odšel proti svojemu domu.

Odpravili so se naprej. Ko so prišli s sejma suhorobarstva, si je čarovnik Zdravko pošteno oddahnil. »Ne maram množic ljudi. Vsaj srečno smo prišli ven. Zdaj nas čaka le še Knjiga čarovnij.«

Hodili so po dolgi cesti, ki je vijugala in vijugala med travniki, gozdovi, potoki ... Sploh ji ni bilo videti konca.

Ko naj bi bili že pri Knjigi čarovnij, ni čarovnik videl nič drugega kot jezero, ki se je razprostiralo v daljavo, ni mu bilo videti sosednjega brega. Ker je bil čarovnik zelo zbeغان in ni vedel, kaj naj stori, mu je na pomoč priskočila mačka Mršica.

Rekla mu je: »Ko sem služila nekemu drugemu čarovniku, se je tudi sam odpeljal do te Knjige čarovnij. Ko je prišel do tega jezera, se je spotaknil in se znašel v nekem čudnem kamnitem gradu, kjer se je skrivala knjiga čarovnij. Ne vem, kako se je to zgodilo, vendar smo se v gradu kar naenkrat pojavili,« je zaključila mačka Mršica in zaspala.

»Hmm,« je pomislil čarovnik Zdravko, »če so se kar naenkrat znašli v gradu, bi lahko bil to urok izginitus – pojavitis.« Če je to res, moramo le pasti v jezero in prišli bomo do knjige.«

Žaba Krota se ni mogla več zadržati in je potisnila v jezero najprej čarovnika z mačko in bolho, nato pa je notri skočila še sama.

Kakor se je mačka spominjala, so se nenadoma znašli v zatohlem in vlažnem prostoru. Bilo je temno kot v rogu, zato je čarovnik Zdravko s preprostim urokom pričaral gorečo baklo. Pred njimi se je razprostiralo mogočno stopnišče, ki je bilo polno pajčevin.

»Tukaj pa že dolgo časa ni bilo nikogar,« je rekla mačka Mršica, ki se je medtem zbudila iz sna.

»Nekje sem prebral,« je zašepetal čarovnik Zdravko, »da lahko sem pridejo le gostje (kot smo mi) in da ta grad nima lastnika. Oziroma – če se bolje izrazim, je pravi lastnik tega gradu Knjiga čarovnij.«

»Kako strašljivo je tu notri,« je vsa pretresena rekla bolha Umazanka. »Opravimo že s tem.«

Strinjali so se, da bodo poskusili čim bolj pohiteti. A to ni bilo tako lahko. Čim so želeli po stopnišču navzgor, so se zapletli v velikanske pajkove mreže, ki so jih tako trdno držale, da se niso mogli premakniti. Mačka Mršica in bolha Umazanka sta prestrašeni začeli klicati na pomoč. K sreči ju je čarovnik utišal, kljub temu

pa je po gradu še nekaj časa odmevalo: »Naaaa pomooooč! Naaaa pooooo-oooooč!«

Medtem ko je čarovnik razmišljal in razmišljal, kateri urok bi jih rešil, se je žabica Krota le glasno zasmejala: »Hahaha, hahaha, jaz sem se spomnila rešitve. Ponavljam, jaz sem tista, ki ve, kako se bomo rešili.«

»Povej že,« je nekoliko jezno rekel čarovnik, ker se sam še vedno ni mogel spomniti rešitve.

»Zamižite,« je ukazala žaba Krota, »in ko vam rečem: odprite oči – takrat pajčevin ne bo več.«

Vsi razen žabe so zamižali in čakali. Vmes se je slišalo nekaj takega kot »mljask, mljask, mmm«. Nihče ni vedel, kaj se dogaja, vendar si tudi nihče ni upal odpreti oči.

»Zdaj lahko odprete oči,« je nenadoma rekla žabica Krota. Druščina je odprla oči. Začeli so se čuditi. Nikjer ni bilo nobene mreže več. Tako čisto v gradu že dolgo časa ni bilo.

»Povej že, kako ti je uspelo?« je ves neučakan vprašal čarovnik Zdravko.

»Le pojedla sem vse, kar je bilo okoli nas,« je smeje odgovorila žaba Krota.

»Kaj si?!?!?!« je zgroženo zavpila bolha Umazanka.

»Pojedla sem, vse po vrsti. Vmes je bilo nekaj odličnih ličink, kakršnih nisem še nikoli pokusila. Tudi pajki so mi zelo teknili. Le mreža je bila malo bolj grenka,« je zmagoslavno povedala žaba.

»Zakaj pa nisi nič zame pustila?« je žalostno vprašala mačka Mršica.

»Preprosto predbro je bilo,« ji je odgovorila.

Da bi čarovnik Zdravko preprečil nadaljnji prepir, je pripomnil: »Pustimo zdaj to. Hvala ti, Krota, da si nam s svojim jezikom omogočila nadaljnje potovanje, ti Mršica pa nam boš že še prav prišla.«

Mačka je zadovoljno zapredla in odpravili so se naprej.

Odšli so skozi kamniti obok in prišli v naslednjo na videz prazno sobo. Ne vedoč, da jih kaj čaka, so začeli hoditi proti naslednjim vratom. Pot pa jim je žal prekrižala velika miš, kakršne niso videli še nikoli. V gobcu je držala gromozanski ključ. »Kar poskusite oditi naprej,« je zaničljivo rekla. »Če poskusite odpreti zaklenjena vrata, boste za nagrado dobili še veliko novih pasti.«

»Ne poslušajte je,« je zašepetala bolha Umazanka, »gotovo ne govori resnice.«

»Mislim, da bi jo zdaj le morali poslušati. Nekoč sem prebral, da grajske miši

vedno govorijo resnico. Mršica!« je zaklical čarovnik Zdravko.

»Jaaa,« se je oglasila mačka Mršica, ki so se ji ob pogledu na miš že cedile sline.

»Sem ti že rekel, da bomo potrebovali tvojo pomoč. Prosim – pojdi in ulovi tisto miš. Prinesi nam ključ iz njenega gobca.«

»Z največjim veseljem, gospodar moj,« je rekla mačka in se veselo odpravila na lov.

Vsi razen mačke so napeto opazovali dogajanje. Najprej mimo njih švigne miš, takoj za njo pa mačka. Nato se mačka obrne, saj vidi, v katero smer bo miš šla, miš začne teči v drugo smer in – izgine. Družčina z mačko na čelu se namršči. Vsak v svoji glavi premišljuje, kam bi lahko miš ušla. Nenadoma pa bolha Umazanka zakliče: »Tam je luknjica! Le tja bi lahko velika miš pobegnila!« Mačka je kot na ukaz stekla v smer, kamor je pokazala bolha. In res, tam je bila prestrašena miš, ki se je skrivala v luknji.

»Ponnujaam vam zaamenjaavo,« je pripomnila vsa tresočča se miš. »Jaz vam dam ključ – kar obdržite ga. Ne potrebujem ga. Vi pa me nikar ne pojejte. Prosim,« je skoraj na kolenih moledovala miška.

Ker je bil čarovnik zelo dobrega srca, se je miši usmilil. »Velja, daj nam ključ, nato ti ga bomo tudi vrnili, mačka Mršica pa te ne bo več lovila ali poskusila pojesti,« je nežno rekel Zdravko.

»Neskončno vam hvala,« je hvaležno rekla miš in jim hitro izročila ključ. Nato se je, kot da jim ne verjame, hitro skrila v svojo luknjo. Čarovnik je vzel ključ in odklenil vrata, ki so vodila do Knjige čarovnij.

Pred njimi se je razprostrla velika dvorana, bila je vsa v žamet, na koncu pa se je na oltarju svetlikala stara, zaprašena Knjiga.

»Pa si prepričan, da tu ni več nobene pasti?« je rekla žabica Krota, ker je opazila, da je čarovnik že odkorakal naprej.

»Ne skrbi Krota,« ji je rekel Zdravko, »mislim, da ni več nobene pasti.« Skupaj so odkorakali naprej in se pred knjigo ustavili.

Tedaj je knjiga spregovorila: »Dober dan čarovnik Zdravko in družčina. Pričakovala sem te že kar nekaj časa – odkar je zbolel Mačji car. Vidim, da si se res potrudil, da si prišel sem. Če si to težko in dolgo pot premagal samo zaradi prijatelja, si človek z največjim srcem daleč naokoli.«

Čarovnik Zdravko se je priklonil, vendar ni rekel ničesar in pustil, da Knjiga nadaljuje.

»Pomagala ti bom po svojih najboljših močeh, da ga ozdraviš. Vendar moraš vedeti, da je v tvojih rokah zdravje vseh bolnih ljudi. Če boš urok pravilno izvedel, se bodo vsi bolni ljudje na svetu pozdravili. Če pa boš urok izvedel narobe, se

bo vsem bolnim ljudem na svetu še bolj poslabšalo stanje. Mnogo jih lahko tudi umre.«

»Je potem bolje, če tega ne storim?« je žalosten vprašal čarovnik Zdravko.

»Ne, ne, očitno sem te preveč prestrašila. Ravno nasprotno – verjamem, da ti bo uspelo. Vem, da si čarovnik, kakršnih ni veliko. Vem, da ti bo uspelo,« mu je odgovorila Knjiga.

»Se boš že enkrat lotil,« mu je vsa razdražena zaradi lakote rekla bolha Umazanka.

»Seveda, bolhica moja. Takoj bomo začeli,« je rekel čarovnik in pomignil je knjigi, ki se je na njegov ukaz odprla na sedmi strani, kjer je bil urok zdravja. Knjiga mu je za lažje razumevanje prebrala navodila za izvedbo uroka:

»Sklenite roke vi v krog,
popraskajte si nos,
mislite na zdravje in ljubezen,
nato naj eden izmed vas izreče:
Naj zdravje vsem ljudem povrne se,
naj zdravje ostane vam še dolga leta,
in nikdar naj ne opeša.

Zdravis ohranitis dolga nam letis, da covid odšel bi v pozabis.«

Družčina je naredila vse po navodilih in ko je čarovnik Zdravko povedal še zadnji stavek, je kar zaplesal. Prej je imel revmo in se je bolj težko premikal, zdaj pa je lahko brez ogrevanja naredil najtežje gimnastične vaje, kar jih je v svojem dolgem življenju videl. V obraz je kar žarel, vendar ni bil popolnoma prepričan, ali je delovalo tudi pri drugih ljudeh.

Vprašal je Knjigo: »So zdaj vsi ozdravljeni?«

Knjiga pa mu je odgovorila: »Vsi, vsi, dragi moj čarovnik. Še jaz se lažje premikam in brskam po straneh. Hvala, sem vedela, da ti bo uspelo. Zdaj pa brž pojdi k svojemu prijatelju.«

Kot na ukaz je čarovnikova družčina odšla iz gradu (med tem je še vrnila miši ključ), skozi jezero ven, tekli so naprej in naprej po cestah, kar švignili skozi sejem suhorobarstva in se vsi zadihani ustavili pred Medvedjim naseljem. Meglavar je

bil zopet zelo prijazen in jih je varno spremil skozi gozd. Na koncu so se poslovili, družčina pa je še naprej tekla do Mačjega carja v Mačjem dolu. Vrat tokrat ni odprla gospa v beli obleki, temveč Mačji car sam. Prijateljta sta se zelo razveselila drug drugega.

Mačjemu carju se je ponovno vrnila barva v lica ter nasmeh na usta. Ker so vse mačke Mačjega carja ter mačka Mršica, žaba Krota in bolha Umazanka že sitnarile zaradi lakote, jim je velika goba Mačjega carja (ki očitno ne samo govori) skuhala tako dobro kosilo, kot ga že dolgo ni nihče okusil. Ob kosilu so vsi zelo uživali. Ker so bili vsi bolni ljudje na svetu ozdravljeni boleznimi, ni imela razloga za veselje le družčina pri Mačjem carju, vendar tudi veliko drugih družin po svetu. Ker je bilo ta dan toliko zabav, se je še veliko ljudi tudi v prihodnjih desetletjih spominjalo dneva, kako so vsi bolni ozdraveli.

Tudi čarovnik Zdravko je bil zelo ponosen nase, ker je ozdravil toliko ljudi. Srečno je živel še 100, 200, ah, nihče ne ve, ampak gotovo še zelo veliko let.

Prestop za Ljubljano

Tjaša Lorbek, Fakulteta za družbene vede

Mladost je mimo.
Odpeljal je zadnji vlak za danes
in jutri
in vse poslednje dni.
Tvoj prestop je postal sestop,
medtem ko si gledal zabrisano pokrajino,
je brezčasnost presedlala na greenwiški čas.
Nič ne teče počasneje
ali hitreje
samo zato, ker si to želiš.
Sprevodniki postajajo vedno manj prijazni
in s štiri leta staro vozovnico se ne moreš več voziti –
bila je otroška.
In zdaj,
zdaj imaš svoj sedež,
zasedaš pravi prostor, ne le polovičnega.
Dalje pojdi cel.
Peš
ali počakaj na naslednji vlak.
A noči se,
in ko se zdani,
boš plačal polno ceno.
Dobrodošel v svetu odraslih.
ČU ČU!

Nista zaklenila vrat

Anamarija Mihovec, medicinska fakulteta LJ

Nista zaklenila vrat,
 nista izklopila pečice,
 nista dvignila telefonske slušalke,
 ko je zvonilo,
 nista se ozrla niti za trenutek,
 nista se obotavljala, ko sta stopala po poti,
 nista govorila,
 ne mrmrala,
 ne šepetala,
 (ni vama bilo treba)
 nista dovolila dvomu zariti se med vajine prepletene prste,
 nista pozabila na poljube, nežnost,
 nista se naslajala na napakah,
 nista zapirala skrivnosti v kamrice,
 nista pustila zaljubljenosti zbledeti v objemu pozabe,
 nista potrebovala zgloda za to,
 da sta,

 vedela sta,

 kako se je treba
 imeti rad.

TVOJ ŠEPET 2022

Literarni natečaj
za mlade od 13 do 19 let

Se v tvoji glavi kuhajo zgodbe in lepijo rime? Je zaslon na telefonu preozek, da bi ujel besede, ki hodijo s teboj? Naj zadiši po tebi!

Vabimo te k sodelovanju na literarnem natečaju revije #najst. Sodelujete lahko mladi od 13 do 19 let. Tema ni določena, na natečaj lahko pošlješ neobjavljeno poezijo (do tri pesmi) ali kratko prozo (do 5 tipkanih strani, lahko tudi odlomek daljšega besedila). Besedila naj bodo zapisana v wordu, velikost pisave 12, brez dodatnih oblikovanj ali fotografij.

Prispevki naj bodo označeni s šifro, da komisija ne bo videla avtorja. Pošlji nam še naslednje podatke: ime in priimek, domači naslov, e-naslov, št. mobilnega telefona, letnico rojstva in ime šole/fakultete, ki jo obiskuješ. Podatke bomo uporabili samo za namene razpisa.

NAJBOLJŠI TRIJE PRISPEVKI BODO NAGRAJENI:

1. NAGRADA: **100 EVROV**
2. NAGRADA: **KNJIŽNO DARILO**
3. NAGRADA: **KNJIŽNO DARILO**

Najlepša nagrada bo knjižna objava v samostojni literarni izdaji revije #najst »Tvoj šepet 2022«.

Tvoje avtorsko delo pričakujemo do 31. marca 2022.

Avtorji svoja besedila za objavo odstopite brezplačno in dovoljujete objavo v publikaciji »Tvoj šepet 2022« in v reviji #najst.



Besedilo pošlji na naslov
najst@druzina.si s pripisom
za literarni natečaj,
ali na ključku po navadni pošti:
#najst, Krekov trg 1, 1000 Ljubljana

REVIIJA
ZA
MLADE

MISLIM S
SVOJO GLAVO!



Poklikaj
na spletu:

FB: revijanajst

IG: revija_najst

www.druzina.si/revija/najst

NAROČILA IN INFORMACIJE:

Založba Družina, Krekov trg 1, 1001 Ljubljana
narcila@druzina.si tel.: 01/360-28-28

TVOJ ŠEPET

tvoj šepet

>> **Bilo je grozno. Bila je katastrofa.**

Obup. Apokalipsa. Konec sveta. Vsi so se ti smejali, vsi so se delali norca iz tebe. Kot da si najbolj nesposoben človek na svetu. In potem prideš domov in vpitje.

Večno vpitje in prepiranje. Kot da je vse tvoja krivda. Kot da zaradi tebe družina razpada. <<

Erika Kum: Naslednji dan, 1. nagrada

#najst

7,50 evra



9 789610 407195